

Beszámoló

ERASMUS+ Program

2016 tavaszán lehetőséget kaptam iskolám vezetőjétől (VSZC Petzelt József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Szentendre) és a WEXEdU Alapítványtól, hogy egy két hónapos ERASMUS+ programban vehessek részt Németországban. A tanulmányút legfőbb célja az volt, hogy a hospitálás során szerzett jó tapasztalatokat az itthoni szakképzésben hasznosítsam. Németországi fogadó intézményem a *Staatliche Berufsschule III* nevezetű szakiskola volt, mely **Bayreuth** városában (Adolf-Wächter-Straße 3. 95447) található. Bayreuth város Felső-Frankföld (Oberfranken) kormányzati kerületének székhelye, egy kb. 71600 főt számláló bajor település¹, mely személyes véleményem szerint gyönyörű, s bizonyos részeit megilleti a „kis ékszerdoboz” elnevezés. Bayreuth egyetemváros, valamint kulturális központ is, hiszen egyéb nagyszerű programok mellett, mint pl. Landesgartenschau, Bürgerfest, Bierfest, itt kerül megrendezésre minden év nyarán a Bayreuthi Ünnepi Játékok, melynek a Richard Wagner által építtetett Festspielhaus ad otthont. A város adta lehetőségeket szabadidőmben igyekeztem kihasználni, hiszen ezek segítségével is jobban megismerhettem a német kultúrát, a német szokásokat és nem utolsósorban a német embereket. Úgy gondolom, hogy némettanárként rendkívül hasznos az előbb felsoroltak mélyebb megismerése, hiszen így az idegen nyelv tanítása mellett hitelesebben tudom közvetíteni diákjaim számára a célnyelvi ország sajátosságait is (legyen szó az egyes tartományokról, étkezési szokásokról, eltérő dialektusokról).

A szakiskola, melyben hospitálásom nagy részét végeztem, egyike a *Staatliches Berufliches Schulzentrum Bayreuth* tagintézményeinek. A *Staatliche Berufsschule III* igazgatójának köszönhetően a Schulzentrumhoz tartozó másik bayreuthi szakiskolába (*Staatliche Berufsschule I*) is betekintést nyerhettem, valamint az Igazgató Úr által vezetett *Staatliche Berufsschule Pegnitz* intézményben is végezhettem megfigyeléseket. A következőkben azon tapasztalataimat foglalom össze, melyeket a fent említett három szakiskolában² hospitálásom során gyűjtöttem.

¹ Forrás: Wikipédia <https://hu.wikipedia.org/wiki/Bayreuth> (letöltve: 2016. 09. 01.)

² Iskolai életképek lásd. Melléklet

Megfigyelésem fő szempontjai mindhárom intézményben a következők voltak:

- tanulási és tanítási módszerek
- tanár-diák viszony
- kollégák együttműködése
- sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű tanulók segítése
- menekültek integrálása
- iskola környezete, felszereltsége és atmoszférája
- szabályok betartása (mobiltelefon és dohányzás problémaköre).

Mint már említettem, mindhárom intézmény szakiskolaként funkcionál, és a bajor tartomány kormányzása alá tartozik, így természetesen sok tekintetben hasonló felépítésű iskolákról beszélhetünk. A szakiskolákban duális képzés folyik, tehát az iskolákban biztosítják a tanulók szakmai elméleti oktatását, és külsős intézményekben (cégek, vállalatok, kereskedők) a gyakorlati oktatást. Az intézmények finanszírozásáért Bayreuth városa a felelős, és láthatóan minden lehetséges segítséget meg is kapnak a várostól. Az iskolák jól felszereltek, kívül-belül rendezettek és tiszták. Véleményem szerint a szakiskolai képzést segíti az is, hogy a diákok nem csak a külsős helyszíneken, a gyakorlati heteik (3 hét) során próbálhatják ki magukat a tanult szakmákban, hanem az iskolai hetekben (1 hét) is, az iskola területén. Mindez viszont azért lehetséges, mivel az iskolai tantermeken kívül, melyekben a közismereti órák folynak, olyan kisebb-nagyobb termeket is kiépítettek, melyekben lehetőség nyílik például a következőkre: sütés-főzés, autószerelés, autófényezés, elektromossággal kapcsolatos tevékenységek, malterkeverés, falazás, tetőgerenda készítés, betegápolás, hajvágás, körömápolás, fényképezés stb.

Mivel küldő intézményemben a vendéglátás tanulásának és tanításának van nagy szerepe, így különös figyelemmel kísértem eme területet. A diákok számára adott egy tágas, kifogástalanul felszerelt tankonyha, ahol elkészíthetik az aznapi tananyagot vezetőtanáruk segítségével, majd az elkészült menüt az iskola éttermében értékesíthetik. Ezáltal a tanulók élesben gyakorolhatják mesterségüket, valamint diáktársaikat és tanáraikat megvendégelhetik egy jelképes összegért cserébe. Rendkívül jól szervezett munkát láttam ezen a területen mind a *Staatliche Berufsschule III*-ban, mind a *pegnitzi* szakiskolában.

A *pegnitzi* szakiskolában a vendéglátó szakos (főként szakács) diákok mellett a fémfeldolgozás iránt érdeklődő fiatalok is tanulhatnak. A *Staatliche Berufsschule I*-ben vendéglátással kapcsolatos szakmák elsajátítására nincsen lehetőség, viszont más egyéb

területen széles a választék, így például a következő szakterületek iránt érdeklődők tanulhatnak itt: fotótechnika, fémfeldolgozás, fafeldolgozás, építőipar, testápolás (kozmetika), körömápolás (manikűr, pedikűr) stb.

A hivatalos fogadóintézményem, amelyben a legtöbb időt töltöttem (*Staatliche Berufsschule III*) a következők tanulását teszi lehetővé: mezőgazdaság, gyermekgondozás (pl. óvodában dada), szociális ápoló (pl. idősök és betegek ápolása, segítése), háztartásvezető, kertgondozó/építő. A legtöbb órát a *Kinderpflege* (gyermekgondozás) és a *Sozialpflege* (szociális ápoló) szakmát tanulók óráit látogattam, mivel az általuk tanultak álltak legközelebb érdeklődésemhez. Lehetőségem volt bármelyik órát megtekinteni, így részt vettem németórán, társadalom- és természetismeret órákon, angolórán (első idegennyelvük), neveléstanórán, valamint osztályfőnökiórán is. Az tanórákon túlnyomó részt a kooperatív tanulási módszert figyelhettem meg, néha ötvözve frontális közlésmóddal is. Előszeretettel alkalmazzák a projektmódszert, amely láthatóan hatékonynak és eredményesnek bizonyult. Tankönyvek nincsenek, de minden gyermeknek van egy mappája, amelybe rendszerezve lefűzik az adott tantárgyhoz tartozó anyagokat (órai feladatok, házi feladatok, olvasmányok, feladatlapok stb.). A tananyag számonkérésénél nagyobb hangsúlyt fektetnek a szóbeliségre, valamint az esszéíráásra. A pedagógusok fontosnak tartják, hogy a diákok használható, jól hasznosítható tudást szerezzenek, így nem a nagy mennyiségű tananyag átadására helyezik a hangsúlyt, hanem a lényeg kiemelésére. (Természetesen ezt a körülmények is lehetővé teszik, így pl. a kevésbé kötött tanterv.) A tanórákat gyakran színebbé és szemléletesebbé teszik a kollégák az IKT eszközök alkalmazásával: PPT-vel, hanganyagok lejátszásával, képek kivetítésével. A tanórák látogatása mellett lehetőségem nyílt egy szintvizsgán is hospitálni, mely a *Kinderpflege* osztály tanulóit érintette. Ahhoz, hogy a tanulók egy óvodába felvételt nyerjenek, szükségük van az óvodai gyakorlat végén egy elméleti és két gyakorlati vizsga letételére. Az elméleti rész írásbeli vizsga, melyet az iskolában írnak meg a tanulók, a gyakorlati részek szóbeli vizsgák, melyekből az egyiket az óvodában teljesítik a diákok, a másikat pedig a szakiskolában. A szakiskolai szóbeli vizsgán ültem megfigyelőként, és igazán hasznosnak ítéltém ezt a fajta vizsgáztatási módot. Négy fős csoportokban kellett tizenöt percen át beszélgetniük a diákoknak egy adott témáról, egy élethű problémáról, a tanultak és a gyakorlaton szerzett tapasztalataik alapján. A vizsga végeztével értékelést kaptak a vizsgáztató tanároktól (2 fő) szóban és írásban egyaránt. A látottak alapján elmondhatom, hogy a pedagógusok fontosnak tartják az állandó visszajelzést mind a tanár-diák kommunikációban, mind a tanár-tanár kommunikációban, legyen az pozitív vagy negatív.

Kéthetente értekezletet tart a nevelőtestület, illetve a munkaközösségek, melyen az aktuális problémákat tűzik napirendre, és igyekeznek azokat megoldani. Kisebb munkaközösségi megbeszélésen volt szerencsém részt venni, amely hasonlóan zajlott, mint nálunk.

Mindhárom intézményben nagy hangsúlyt fektetnek az iskolai szabályok betartására, illetve a menekültek integrálására.

A szabályokról: tilos a mobiltelefon használata a tanórákon. Csak abban az esetben használhatják a diákok, ha az szükséges a tanórai feladathoz. Tapasztalatom alapján egyszerűen nem veszik elő a diákok a mobiltelefont a tanórákon. A tanárok azt mondják, hogy tudják a tanulók, hogy ez a szabály, betartják... Ha valaki mégis megszegi a szabályt, akkor telefonja az igazgatóságon landol, és a szülő délután átveheti azt. Dohányzás. Küldő intézményemben mindennapos küzdelem az iskola területén való dohányzás megakadályozása. A bayreuthi iskolákban dohányzásra kijelölt területet hoztak létre, ahol a 18 évet már betöltött fiatalok élhetnek e káros szenvedélyüknek.

A jelenlegi menekültválság kifejezetten érinti Németországot, s kiutazásomkor kérdés volt számomra, vajon hogyan oldják meg a menekült fiatalok iskoláztatását, amiről addig csak olvastam. Elképzelésem sem volt. Amit láttam, az pedagógiai szempontból példaértékű. A fiatalok jelenleg még szegregált módon tanulnak (ahogy más osztályokban kb. 14-18 fős tanulócsoportokban), de a cél a menekültek integrálása. A szegregáció oka jelenleg, hogy a tanulók nem rendelkeznek megfelelő idegennyelv tudással, azaz még nem birtokolják a német nyelvet, valamint nem ismerik a német kultúrát. A pedagógusok lelkesen és mindenfajta előítélet nélkül támogatják, és segítik a fiatalokat (15-26 év közöttiek), valamint érzékenyítik a német diákokat. Majdnem minden tantárgy tananyagába beépítik a másság, az elfogadás, a sztereotípiák és az előítéletek témáit.

Összességében elmondhatom, hogy a szakiskolai rendszer a miénkhez hasonló, de egyértelműen nagy szerepet játszik a finanszírozás a kinti iskolák milyenségében (külcsín, felszereltség, lehetőségek). Emellett persze van, ami egyáltalán nem pénz függvénye, az pedig a pedagógusok hozzáállása a tanításhoz és a gyerekekhez. Következetes, gyermekszerető tanárokat láttam, akik követelik a szabályok betartását, a teljesítést, de mindeközben segítik a diákokat.

Sok tapasztalattal, használható módszerekkel és ötletekkel gazdagodtam a két hónap alatt, valamint nem utolsó sorban német nyelvtudásom is gyarapodott, ami nyelvtanárként cseppet sem mellékes hozománya ennek a 62 napos ösztöndíjnak.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a küldő (VSZC PJSZSZ) és fogadó intézményeimnek (Staatliches Berufliches Schulzentrum Bayreuth), valamint a WEXEdU Alapítványnak a támogatásért, és azért, hogy lehetővé tették szakmai és pedagógiai tapasztalatszerzésemet, melyet terveim szerint kamatoztatok majd itthoni munkám során is.³

2016. szeptember 24.

Horváth Katalin Éva

némettanár

VSZC Petzelt József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

³ Valamint köszönettel tartozom vendéglátóimnak, akik mindent megtettek annak érdekében, hogy kint tartózkodásom felejthetetlen élmény legyen.